

פ ר ט י כ ל

מישיבת ועדה הכנסת שהחקיימה ביום
שלישי, ט"ז מרחשון, חש"י (8.11.1949)
בשעה 9 לפה"צ.

- נ ו כ ח י ת - היו"ר י. הררי.
ד. בר-רב-האי
י. ברץ
י. בר-יהודה
פ. ברנשטיין (במקומו של י. סרלין)
א. י. גרינברג
א. ג'ג' גורה
צ. יהודה
ח. כהן-מיגורי
א. מזור
ע. מימון
ש. כ"ץ
הרב נורוק
א. רוזיאל-נאור
י. קוסוי
י. שמחוניח
א. שפטל
מ. אדם
בזכות דעה מיעוץ: ז. גלוסקא.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת
מ. רוזמי - מזכיר הכנסת.

היו"ר י. הררי:
אני פותח את הישיבה הראשונה במושב השני
ומקבל בברכה את כל חברי הועדה ומאחל להם
עבודה פורייה. אני גם מקבל בברכה את חבר הכנסת נורוק אשר נסע
בשליחותו לשטוקהולם וייצג את חברי הכנסת בוועידה הבין-פרלמנטרית.
על סדר-היום עומד אצלנו המשך הדיונים בכנסת
בשבוע זה.

ברצוני להשתמש בהזדמנות זו ולהביע את דעתי -
אינני יודע מה יחר החברים חושבים - שהפסקת הישיבה אתמול היתה "לא בסדר",
גם הצורה וגם עצם ההפסקה. גם אם ישנה מדינה מכובדת מאד וציר מכובד
מאד מזמין חברי ממשלה או חברי כנסת למסיבה, אין זה נמוק לבטל ישיבת
פרלמנט. אותו ציר צריך לכבד את המדינה ואת הכנסת בצורה כזו שלא
יקבע את המסנה ביום פתיחת הכנסת. גם אם אותו ציר עשה מה שעשה, יכול
הפרלמנט לשבת וחלק מחברי הממשלה יכולים ללכת ולהסביר שחברים אחרים
יאחרו. כאן ברצוני לציין שאין כל רע בכך שלא החקיימה ישיבה שניה,
היות ואת הכנסת אפשר לפתוח בישיבה אחת, אבל להפסיק כפי שזה נעשה, לא

היו"ר י. הררי:

כבר מקרה מעין זה פעם שאשר היחה הזמנה ב-4 ליולי ל"שרון". אין הכנסת יכולה להיות תלויה בכל מיני דברים. אפשר לפעמים למצוא גמישות, אבל לא בצורה כזו כפי שזה נעשה אחמול.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: קודם כל ברצוני לאמר שלא היה כל מקרה

של 4 ליולי וכל ישיבה לא הופסקה באותו

יום. אני מקבל את הטענה כאילו היא מופנית אלי, כי אני זוכר שעשינו

יוצא מן הכלל במקרה של מושב הועד הפועל הציוני והבעתי אז את דעתי. כי

מקרה הוא שבאותו יום שבו נקבעה פתיחת הכנסת, קרתה ~~המסקנה~~ הרוסית.

אני גם מסכים לדעתו של יו"ר הועדה י. הררי,

אבל כאן קרה דבר פשוט מאד. ראש הממשלה נכנס למצב רוח אינטימי משפחתי

ולא רק אמר שהוא צריך ללכת לציר אלא הוסיף עוד שעליו גם ללכת להתלבש,

ואני מבטט בפחד על הגובה העתונות לכל זה. היחה בינינו החיעצות והחלטנו

שהיות וכל חברי הממשלה וחלק מסוים של חברי הכנסת והיו"ר צריכים ללכת,

והיות ויהיה נאום ראש הממשלה ולאחריו דיון, להפסיק את הישיבה אבל לא

עלה בדעתי שראש הממשלה יגיד דבר כזה. זו היחה פליטת פה. באותו רגע

היה ברצוני לאמר שהישיבה נמשכת. אין זה פרצדנט, זה רק אינצידנט. הרי

אין אפשר היה לדרוש מהציר הרוסי יורושוב שיעתיק את ה-7 לנובמבר ל-9 בו.

היו"ר י. הררי: ישנו עוד דבר שיעמוד לדיון, אם כי לא דוקא

בישיבה זו - ישנה הצעה של חושבי חוץ חל-אביב

שבמקום ערב ריק ביום ג', יהיה הערב הריק ביום ד' ושתיקיימנה שתי ישיבות

בימים ב' וג' כדי שאלה הגרים מחוץ לעיר, יוכלו עם חום הישיבה ביום ד' בשעה

7 בערב לחזור לבתיהם. רצוי שהסיעות תדונה בהצעה זו כדי שאפשר יהיה

להחליט עליה באחת מן הישיבות הבאות. הנימוק היחידי נגד הצעה זו יכול להיות

שהסיעות, על כל פנים רוב הסיעות הגדולות, מקיימות את ישיבות ~~מן~~ ביום ג'

בערב.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: נתבקשתי להביא הנה בקשה, שהשבוע, למרות זה

שאחמול התקיימה רק ישיבה אחת, נמשיך בנוהג

של ישיבה אחת רק ביום ג'.

היו"ר י. הררי: ז.א. שהיום תהיה ישיבה אחת לפי הנוהג.

עכשו אנו עוברים לצורת הדיון לאחר גמר נאומי

של ראש הממשלה. אני מוכן לשמוע הצעות.

י. ברייהודה:

ברור שאחרי נאום של ראש הממשלה צריך להיות דיון. גם אם לא יאמר כלום במשך 3 שעות, צריך להיות דיון. כי זה דיון לא על נאום, אלא על פעולות הממשלה בעבר ובעתיד. אני מניח שהפעם צריך להיות דיון ממושך. אסביר מדוע. ראש הממשלה, בשם הממשלה, נתן דו"ח על פעולתה במשך 8-9 חודשים, זהו דו"ח של ממשלה על תקופה מסוימת, תקופה לא קטנה במסבות שלנו, והוא מתן, או על כל פנים ניסה לתת, קווי תכניות להבא. זה ענין רציני. על-כן אני מציע 2 דברים: (א) שהדיון על דבריו של ראש-הממשלה לא יהיה היום, אלא מחר, כתי לוא, אני מניח, התכוונן לנאום זה כמה שבועות - כך הוא צריך היה לעשות - כדי שהחברים שצריכים לדבר, יוכלו לקרוא את נאום וללמוד את כל מה שאמר (יו"ר הכנסת י. שפרינצק: זה הנימוק שראיתי לתת אתמול) זה לכבוד הענין, ואני חושב שהענין מכובד מאד. צריך גם לדאוג שיחדל המנהג המכשיל מאד, שבדרך כלל אין מקבלים את הסטנוגרמה של דברי ראש הממשלה או שר החוץ אלא לאחר כמה שבועות, בה בשעה שסטנוגרמות של דברי חברי הכנסת אפשר לקבל מיד. הכרחי שהחברים יקבלו את הסטנוגרמה של דברי ראש-הממשלה, כמיד.

(ב) אני מציע שהדיון ימשך 20 שעות. חוץ כדי

נסייעתי בזמן האחרון, בקרתי קצת בארופה והתענינתי בענין השעות שכל כך מפחיע את איו"ר הכנסת. החברר לי, שאין אף מדינה שמסתפקת ב-30 שעות דיון על תקציב שנתי, אפילו כשזה לא תקציב ראשון, ואצלנו זה היה תקציב ראשון. הייתי באיטליה בזמן הדיון על התקציב והתענינתי בכל הפרטים. תחלה יש דיון כללי הקובע את המסגרת הכללית של התקציב. לאחר/ שהמסגרת מתקבלת יש דיון למעלה מ-30 שעות, ודיון לחוד, לפי חשיבות המחלקות. נותנים שעות נוספות לכל מחלקה לחוד, על תקציב של מיניסטריון החוץ, על תקציב של מיניסטריון הפנים וכו'. הייתי נוכח בזמן הוכוח על תקציב מיניסטריון המסחר.

ברור שתלוקת הזמן לדיון אצלנו, תהיה לפי סיעות.

אני מוכן לקבל את ההצעה לחוספת לאופוזיציה מתוך הנחה שראש-הממשלה, פחות או יותר באופן יסודי, מציג את ענינכם גם בנאום הפתיחה וגם בנאום החשובה.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: ברייהודה אמר שהיו"ר מודאג מאורך הוכוח.

לא היו"ר הוא העיקר. לו ידעתי שמקצרים את

הוכוח במקום זה והולכים לרקוד, זה ענין אחר. אבל במקומו לכנסים לאוחו וכות בשם אחר. הוכוח על תקציב לא היה מאה אחוז וכות על תקציב - 20% היה על תקציב ו-80% על הכל. אני גם כן ראיתי וכות באיטליה. שם

השעות שמקציבים לזכות על חקציב הם לחקציב. נוכחנו לדעת שהזכות של 30 לחקציב היה למעמסה על כל הסיעות, ובשעות האחרונות לא קשה היה לביא לידי צמצום הזכות. אצל 20 שעות לדיון הזה, זה יותר מדי. אם מדובר על היו"ר - אני לכשעצמי הייתי מסכים שיהיה זכות ארוך, אבל בלי קריאות ביניים, שאינן מקבילות. הטובן יכול להמשך 8-9 שעות אבל לא 20.

צבי יהודה: ברצוני לתמוך בדעתו של יו"ר הכנסת ולהוסיף

כמה נמוקים. אני בעד זה שלזכות לא יתנו יותר מ-8 שעות. ברוסיה שאל פעם דורוב מדוע נקראת "הדומה", "דומה"

וענו לו מפני ששם חושבים ולא עושים (דומה לברוסיה-חושבים); מצד אחד אנו שומעים חמיד הרעומות מדוע איננו מגיעים לדיון בזמן ומצד שני

כשיש דיון שאפשר לסיימו ב-3 שעות דורשים 20 שעות. דרושה פרופורציה הגיונית לפי מה שאנו יודעים, יש לפנינו ענינים חשובים מאד ו-8 שעות לדיון הזה יספיקו. אני מבקש להצביע על הענין.

י. קוסוב: אני בעד זה שבקביעה הזמן נחשב גם עם חביעות

האופוזיציה. יש לנו נסיון שברורים ממושכים

באיזה שהוא ענין אינם משפיעים על דעת הקהל בצורה הרצויה. עלינו להחשב בדעת הקהל. 8 שעות אינן מספיקות לדיון ואני מציע שנחפשו על מקסימום של 12 שעות, וגם אז נעמוד בפני הפרובלמה. יהיה דיון כללי, תהיה הסתערות גם על הממשלה ועל הפוליטיקה שלה ועל שרים גם ירצו להגיד משהו והענין יכול להמשך חודש וחצי ועבודת התחוקה תעמוד על מקומה. לכן הברור צריך להתמצה ב-12 שעות ואז נוכל לשמור על כבוד הבית והכנסת תוכל לגשת לעבודת הבית.

היו"ר י. הררי: האם אפשר לקבל את הצעתו של קוסוב ל-12 שעות או

צריך לגשת להצבעות?

י. ברייהודה: אני הצעתי שחנתן תוספת של 20% למפלגות האופוזיציה,

או שיגבילו את השרים ללא יותר מ-10% מכל הזמן

שניתן לכל המפלגות יחד. אם יקבלו את זאת, מוצדק להקטין את מספר השעות.

י. קוסוב: האם לא רצוי שענין זה שבר-יהודה מעוררו מדי פעם,

יובא לוועדת החקנון כדי שזו תדון בדבר ותביא הצעה

מוסכמת?

ש. גב' ע: אם ראש הממשלה מוצא לנחוץ לבא בתחלת המושב בנאום

סקירה על פעולות הממשלה, הרי לא יתכן שלא יהיה זכות.

אין אמנם צורך לדבר שעות על גבי שעות אפילו על ענין חשוב. אפשר להביע

ש. כ"ג:

דעות גם ביתר קצור. אני מסכים שהדיון על החקציב לא עשה רושם טוב והיו גם חזרות על מה שנאמר. לכן הנני מסכים להצעת מר קוסוי - 12 שעות - אם תהיה הסכמה כללית.

ז. ארם: אין הקואליציה דומה לאופוזיציה. הקואליציה:

כולה מדברת בסגנון אחד ואלו האופוזיציה מגוונת. אלו היו רק שתי מפלגות היה ענין אחר. אני מציע, או לקבל את הצעת בר-יהודה לחוספת של 20%, או לקבל את אפשרה של בר-יהודה להגדיל את חלקה של האופוזיציה ואזי אפשר להתפשר על 16 שעות.

י. שמחוני: אין לקבוע את סגנון הקואליציה אם הוא אחד או

לא. לא יתכן להגביל^ל זמן הדבור של הממשלה ובה בשעה להגדיל את זמן הדבור של אלה, שדבריהם מכילים רק דברי בקורה. אני חושבת שכל החברים משתווים על ההצעה של 12 שעות והחבר בר-יהודה בודאי שלא ישוכנע מזאת וירצה הסתייגות, שמביאים אותה תמיד לכנסת. אם כן, אין ביכולתנו להכריח אותו שלא לעשות את הדבר.

ד. בר-רב-האי: נעשה חשבון קטן ונראה - הכנסת קיימת 7 חדשים,

מהם, 5 ורבע שעתם עבדה, אם נקח בחשבון את הפגרה. הכנסת התחילה את עבודתה והממשלה התיצבה לפנינו והיה דיון כללי על חכנית הממשלה; אחר-כך בא החקציב - היה דיון כללי על חכנית הממשלה; הודעת שר החוץ - דיון כללי; עכש^ל/בא למעשה שום חידוש - הממשלה באה ורוצה לספר באיזה מידה הצליחה בחכניתה. הרי ~~זה~~ למעשה, בהפסקות של 6-8 שבועות, חזרה על הדיון הכללי. אני אמנם לא הסחובבתי בארופה, כל ידיעותי הן מן הפפרות, אבל אני חושב שדיון כללי כל 6 שבועות הוא מוגזם. הרוב חייב לתת לאופוזיציה אפשרות לבטא את דעתה באופן מלא במדה שגם הרוב ישקול את עמדתה. מסגרת של 12 שעות, לאחר שאנחנו נמצאים כעת באמצע חודש ספטמבר, אין בה משום קפוח באיזה מדה היא.

פ. ברנשטיין: במדה שאני מבין, מדברים פה על 20 שעות ו-12 שעות

או 8 שעות. אני מוכרח להביע דעה לטובה הזמן הארוך ביותר מחוץ טעם לגמרי אגואיסטי. שבאופן אובייקטיבי אין צורך בוכוח ארוך - בזה אני מודה בפפה מלא. אבל אני נתנסיתי בעסק זה. בוכוח הקודם יכולתי לדבר חצי שעה וחברי הקואליציה התנפלו עלי במשך 6 שעות. ובכן זה לא "וויטינג דאון די אופוזישן" זה "טוקינג דאון די אופוזישן" ומשום כך אני צריך להיות בעד הזמן הארוך ביותר מחוץ תקוה שאני אקבל יותר.

היו"ר י. הררי:

הצעתו של בר-יהודה אומרת שלאופוזיציה כולה יהיו 20% יותר מאשר לקואליציה חוץ מן השרים. ביחס לזכות בכלל, נתקבלה החלטה שמעבירים לוועדת המשנה לחקוןן שחקבע מסמרות בעניין.

ה צ ב ע ה

- 10 - בעד הצעת י. קוסוי שהפעם יחלקו את הזמן היו"ר והסגנים
- 5 - " " י. בר-יהודה - 20% הפרש

הוחלט שהפעם יחלקו את הזמן היו"ר ושני הסגנים.

יו"ר י. שפרינצק: אצנני מעוניין להכניס את יו"ר הכנסת לתוך אי-

שביעת רצון כללית של מפא"י, מפ"ם והציונים

הכלליים. ובכן, אתם קבלתם החלטה אבל אני אינני יודע כיצד להוציאה לפועל. הייתי מבין אותה לו ניתן לי רמז כל שהוא.

י. קוסוי: אני חשבתי שהיו"ר מבין את הצעתי. לא התכוונתי

בזאת לשנות מהנוהג הקיים, אבל אני יודע שבחלקת

הזמן עד עכשו היחה התחשבות עם סיעה זו או אחרת, -אף פעם לא ערערנו על כך.

היו"ר י. הררי: יו"ר הכנסת מקבל את ההחלטה.

יש הצעה של בר-יהודה שהזכות יתחיל מחד ולא מיד

לאחר גמר דבריו של ראש הממשלה.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: אינני רואה כל אפשרות למלא את תוכן ישיבת המליאה

היום.

י. בר-יהודה: הממשלה לא ענתה על כל השאילתות שקבלו.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: אין אנו יכולים לבקש את ראש הממשלה שיזכר 4 שעות.

אי אפשר להפסיק את הישיבה - זו החלטה לא נעימה

כל כך לכנסת. אני מעוניין להעלות על סדר יומה של הכנסת שלשה דברים.

א) בזמנו בקשתי שנקבל החלטה בנוגע לנאומים בכתב, אבל לא דנו בזה. אני

מחננד לנאומים בכתב אלא במקרים יוצאים מן הכלל כהבעת אי-אמון.

ב) נדמה לי שנתקבל חוק חסינות הכית אבל הוא אינו מונח עוד על שולחן חברי הכנסת 48 שעות.

ג) עניין התקנון. עלינו לצאת כבר מדאגת האימפרוביזציה. אני שמח מאד

שיש אמון ביו"ר, אבל למה לי אמון ז רצוי לי יותר בטחון. אבל גם התקנון

עוד אינו מוכן.

אם כי בר-יהודה מתכוון שהזכות יהיה מכובד ומסודר

למפרע, אבל אם יש 12 שעות ידברו היום הנאומים הראשונים - והם מוכנים כבר

7 שבועות לנאומים ואת מה שיש להוסיף לדבריהם יוסיפו בירת השעות. אני

י. י. הכנסת י. שפרינצק:

מציע שלא נאריך יותר מדי, מפני שהצעת בר-יהודה מביאה אותנו להכרח לסגור את הישיבה לאחר שעה מזמן פתיחה. אני מציע שנכנס היום לדיון הכללי ויש עוד זמן עד שעה 4 אח"צ.

י. בר-יהודה:

כאשר הייתי בטוח אהמול שראש הממשלה יגמור אהמול את דבריו לא באתי בשום הצעה, היה ברור לי שיש די זמן עד היום ב-4. אני רוצה לומר שמהסיעה שלנו אני אחד מ"הגנרלנה רייזרטי" ונאומי מוכן רק ב-90% אבל יתר 10% הלויים בדיוק ממה שיאמר ראש הממשלה

אני גם חושב שיש במה למלא את הזמן. אפשר לומר בפרוש שהוכוח נדחה למחר כדי לאפשר לכל הסיעות להתייעץ ובי נתיים להביא כמה זכרים שהועדות סיימו את דיוניהם בהם ואפשר להביאם בפני הכנסת. למשל, ענין החותם. אם אומרים שבענין חותם עוד לא הייתה קריאה ראשונה, תהיה קריאה ראשונה היום. אין זה גם נאה להכריח אותנו לדבר על נאום שלא ראינו אותו.

ש. כ"ץ:

החלק הקדמון הוא זה שאהמול לא נגמר נאומו של ראש הממשלה. אם סבלנו אתמול - נסכול גט היום. אי-אפשר שהאופוזיציה תחשב בכלל עם ראש הממשלה; אנחנו מקוים שהממשלה מהחשבת במה שאנחנו אומרים ושהיא רוצה שנחשב במה שהיא אומרת. אני חושב שאפשר לגמור היום כמשך שעתיים ולהתחיל מחר בדיון.

י. הררי:

אני איני גורס שגם אהמול היה צריך לסגור את הישיבה אחרי נאום ראש הממשלה. עד עכשו הנוהג בכל הפרלמנטים - אפשר לקחת דוגמא גם מאיטליה - שאין דוחים את הדיון ומחכים לקריאה הנאום. למעשה השחלקות הוכוח הלא כזה שהאחד עונה לשני, אחרת אפשר להגיד שפלוני אלמוני גמר את נאמו ואני מבקש 24 שעות לקרוא אותו. מידת האינטלגנציה היא כזו שיש מה לענות מיד. נוסף לכך יש לאופוזיציה תכנית מפלגתית והיא אינה צריכה לשמוע את תכנית הממשלה. אין כל ספק שימצאו נואמים להתחלת הדיון. אני מציע שנביא את כל מי שמוכן לדבר ומאחר שיש 12 שעות לדיון, כל סיעה תספיק לענות על סוף דבריו.

י. קוסוי:

אני רוצה להגיד לבר-יהודה שבענין זה אל יבואו בהצעות שלכאורה הן צודקות מבחינה פורמלית, מפני שכל המפלגות מוכנות לוכוח לפני שדבר ראש הממשלה. אני קראתי אתמול את העתונות של המפלגות ובכל עתון מופיעה דעת הסיעה ותגובתה לנאום ראש הממשלה, עוד לפני שהושמע.

לדעתי זה סקנדל להרשות לעצמנו נוחיות פרלמנטרית דמוקרטית כזאת שנסגור את הישיבה גם היום לאחר שעה. אני מציע שנחליט להכנס לדיון מיד לאחר גמר נאומו של ראש הממשלה.

מ. ארט:
אני יודע שלא תמיד אפשר לשכנע אנשים, כיבוד קואליציה
שיש לה עמדה אבל תוכל לתת לנו לה תיחס בכבוד ראש
לו ל"סטטימנט" של ראש הממשלה אלא לסכום על פעולות הממשלה. זה סכום על
פעולות הממשלה ויש זכות לאופוזיציה לבוא ולהגיד שהם רוצים לעבור על
המספרים. פתאום תקף כולמוס כזה של עבודה. אני פונה אליכם כמשאלה
שהיום תחקיים ישיבה אחת, ראש הממשלה יאמר מה שיאמר ותנו לנו את האפשרות
להתכונן.

הי"ר י. הררי: יש שתי הצעות ונצביע אותן -

ה צ ב ע ה

- 6 - בעד הצעת י. בר-יהודה שהדיון יתחיל מחר
" ההצעה להכנס לדיון מיד עם גמר דברי
8 - ראש הממשלה

הוחלט להכנס היום לדיון מיד לאחר גמר דברי ראש הממשלה.

ח. כהן-מיגורי: אני הייתי מציע שהקואליציה תנאם היום.

הי"ר י. הררי: לאור ההצעה שנחקבלה יש הצעה של י"ר הכנסת שהועדה תתפזר
עכשו ויביטו נואמים.

הישיבה ננעלה בשעה 10.30 לפה"צ.